

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК

№3-4 (48-49)
2014 р.

“ГУЦУЛЬЩИНА”

Служить цій справі заповідній -
Це верх премудроців земних.
Лиш той життя і волі гідний,
Хто б'ється день у день за них...
(Гете Й.-В.)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ “ГУЦУЛЬЩИНА”

З НОВИМ РОКОМ ТА РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!!!

Минає 2014 рік – 14-й рік 3-го тисячоліття та 21-го століття – рік сподіваних змін і несподіваної війни, рік невтомної праці та нищення ілюзій. Українському суспільству рік кровавих конфліктів відкрив очі на підступну захланність сусіда та силу його інформаційної брехні, на ницість зрадництва та самовідданість жертвовного героїзму.

2014-й запам'ятовується становленням українського війська в бойовій обстановці.

Для колективу НПП “Гуцульщина” цей рік був продовженням випробувань не лише в науковій, еколого-освітній, рекреаційній та господарській діяльності, а й на міцність взагалі. З-поміж щоденної кропіткої роботи нам таки вдалося: випустити у світ монографію про діяльність нашої природоохоронної установи, провести обстеження пралісів та старовікових лісів, поповнити інвентаризаційний перелік видового складу біорізноманіття, додатково закласти постійні пробні площі в лісовій екосистемі, підготувати книгу про давні камінні святилища Косівщини, розробити комплекс навчальних уроків з екоосвіти для дітей, облаштувати еколого-пізнавальну стежку “На хребет Брусний” та 3 нові відпочинкові місця, взяти участь в світовому конгресі орнітологів в Японії та в обміні досвідом керівництва НПП в Німеччині, вперше ввести в практику новий метод розмноження грибів Червоної книги України в лабораторних та природних умовах, втілити ряд природоохоронних заходів, поповнити пасіку та поголів'я гуцульських коней тощо.

Дякуємо прихильникам за співпрацю та добрі наміри на майбутнє. Чисте довкілля, а за тим і здоровіша українська нація – наш щирий орієнтир в усіх намаганнях.

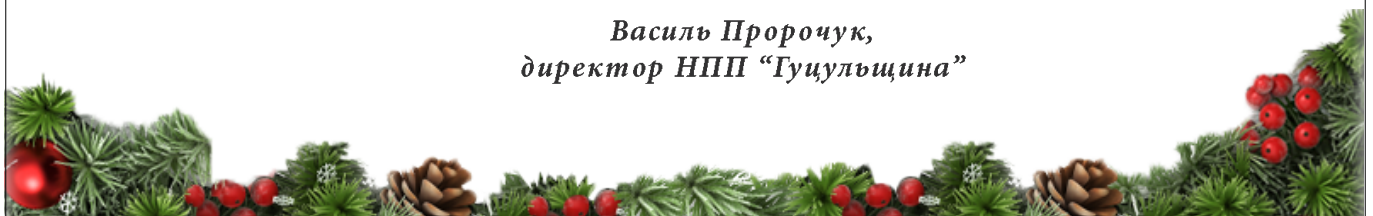
За східним гороскопом символом 2015 року є Коза (Вівця). Кінь з 2014 року передає стихію дерева більш спокійним домашнім тваринам. Це значить, що наступний 2015 рік характеризується обережністю і закликає нас йти до своїх цілей повільно, але впевнено.

Отож путерія та всеперемагаюча енергія життя, помножена на холодну розсудливість, має заволодіти нашим єством заради загального благополуччя. Замало бути добрим – треба робити добро.

Миру кожній хаті, гаразду і втіхи кожній родині, гармонії кожній душі! З народженням сина Божого хай зійде мир і благословення Господа на нашу державу Україну.

Христос рождається! Славимо його!

Василь Пророчук,
директор НПП “Гуцульщина”

АДМІНІСТРАТИВНА РЕФОРМА В МІНІСТЕРСТВІ
ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Шевченко Ігор Анатолійович 2 грудня 2014 року призначений Верховною Радою України на посаду Міністра екології та природних ресурсів України.

Народився Ігор Анатолійович 10 січня 1971 року в м. Олександрія Кіровоградської області.

Освіта:

- Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Т.Г. Шевченка, міжнародне право, 1992 - 1996 рр.

- Гарвардський університет, Школа державного управління ім. Джона Кеннеді, програма “Глобальне лідерство та суспільна політика XXI століття”, 2007 р.

- Єльський університет, стипендіат Всесвітньої програми лідерства, 2006 р.

- Державний університет штату Міннесота, магістр права (LL.M.), 1996 - 1997 рр.

- Лондонський інститут цінних паперів, фахівець з міжнародних ринків капіталу, 1998 р.

- Академія Європейського права Європейського Університету (Італія), європейське право, 1995 р.

Діяльність:

- Професійна: Юридична фірма “Шевченко Дідковський і Партнери” (з 2008 р. - “Астерс”) (керівник та співвласник, 1995 - 2007 рр.); міжнародна юридична фірма “Кудер Бразерс”, Нью-Йорк, США (юрист, 1997 р.); юридична фірма “Василь Кісіль і Партнери” (помічник юриста, 1994-1995 рр.).

- Державницька: Радник Прем’єр-

міністра України з питань залучення іноземних інвестицій (2005 р.); Радник мера м. Києва (2001-2006 рр.); Експертна рада при комітеті Верховної Ради України з питань промислової і регуляторної політики та підприємства (член ради, 2008 р.); Національна комісія із зміцнення демократії та утвердження верховенства права при Президентові України (член комісії, 2005-2007 рр.); Громадська Рада при Міністерстві юстиції України (член ради, 2005 р.); стажування в Антимонопольному комітеті України (1996 р.); стажування у посольстві України в Брюсселі (1994 р.).

- Громадська: Мерітократична партія України (голова, 2011-2012 рр.); Асоціація правників України (почесний президент, засновник та президент, 2002-2007 рр.); Форум молодих лідерів світу Всесвітнього економічного форуму в Давосі (2006-2011 рр.); Форум молодих лідерів України (засновник та керівник, 2007-2009 рр.); Асоціація адвокатів України (ініціатор створення); Інтернет асоціація України (засновник та заступник голови правління, 2001 р.).

ВИВЧАВ МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Директор Національного природного парку “Гуцульщина” Василь Пророчук з робочими візитами побував у Німеччині та Японії.

У складі української делегації, на запрошення Федерального управління охорони навколишнього середовища Німеччини, побував у тижневій поїздки в рамках українсько-німецької співпраці в сфері охорони довкілля. Василь Васильович разом з представниками Міністерства екології та природних ресурсів України й українських регіональних управлінь з питань охорони навколишнього середовища побував у кількох національних парках Німеччини з різним ландшафтом. Збагачення тамтешнім досвідом було темою “Розвиток потенціалу природоохоронної території та її управління в Україні”.

18-24 серпня 2014 року у м. Токіо Японія проводився 26 Міжнародний конгрес орнітологів. Від НПП “Гуцульщина” участь у з’їзді взяв директор Парку Василь Пророчук.

Екологічний прес-тур

МИ ВІДСТОЮЄМО НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ ДЕРЖАВИ

Національний природний парк “Гуцульщина” за підсумками моніторингу Міністерства екології та природних ресурсів України, як, уже повідомлялося в пресі, ввійшов до трійки найкращих нацпарків нашої держави. Якраз це й зацікавило багатьох журналістів центральних ЗМІ, Національну спілку журналістів України. Недавно Журналістський фонд НСЖУ на чолі з її директором Людмилою Богуславською (до речі, нашою землячкою з Рогатина) організував прес-тур на Косівщину задля знайомства з близькою з нашим природним парком, його структурами, пам’ятними та визначними місцями на території району, з мистецтвом, культурою, творчими особистостями.

Представники “четвертої влади” за п’ять днів перебування на гостинній Косівщині (проживали вони в рекреаційному містечку Шешорського ПНДВ, який очолює І. Михайлюк) відвідали туристично-мистецький комплекс “Маєток святого Миколая”, пасіку святого Миколая і науково-дослідний розсадник, науково-просвітницький центр – лабораторію екологічного моніторингу й тамтешні кімнати-музеї дендрології, мікології, орнітології, ентомології, в адміністративному корпусі побували майже у всіх відділах, музеї старожитностей Гуцульщини та відомчої бібліотеці парку, в супроводі науковців і провідних фахівців НПП побували на давньому святилищі – Терношорській Ладі, що в Яворові, пройшлися екологічною стежкою на полонину “Росохата” (с. Шешори), в селі Космачі побували на храмовому святі святих апостолів Петра і Павла, на приватній вівцефермі Романа Бойчука, де займаються овітерапією, та в музеї вівчарства, відвідали садибу сільського зеленого туризму “Писанка” тощо.

“Ми відстоюємо національні інтереси держави” – саме цей вислів директора НПП “Гуцульщина” Василя Пророчука став лейтмотивом зустрічі за круглим столом журналістів центральних ЗМІ і представників НСЖУ з участю голів райдержадміністрації – Романа Матейчука й районної ради – Михайла Шатрука з керівництвом і науковим персоналом природного парку.

Василь Пророчук, зокрема, деталізував своє гасло: “Уже вкотре доводиться констатувати, що на території НПП “Гуцульщина” є низка незаконних користувачів. З часу його створення ми ніколи не були проти людей. А навпаки, в міру можливостей допомагаємо їм розв’язувати назрілі проблеми. Ми за те, щоб, якщо то людське, то нехай буде, але згідно з чинним законодавством. І погано, що на території природного парку господарюють ДП “Кутський держлісгосп” і РП “Райагроліс”. Адже не підтримується тут відповідний режим.”

На сьогодні наш парк був би на декільканадцять сходинок вище, але через таку ситуацію, як нині, замержло проектування “Маєток святого Миколая”, тому що нема держакта, не використано виділені кошти – 2,2 мільйона гривень. Та попри ці й інші перепони ми стояли і будемо стояти на державницьких позиціях, бо безпорядок породжує лише безпорядок”.

Голова Косівської РДА Роман Матейчук так відізвався про роботу НПП “Гуцульщина”: “Майбутнє – за парком. Адже ми йдемо в Європу, де належна підтримка природоохорони і високої вимоги. Я хочу підтримати все, що робить наш парк. Тут рівень у три-п’ять разів вищий порівняно з іншими лісокористувачами району. Кажуть, що парк незаконний, а я їм відповідаю, що він з 2002 року фінансується державою і виконує її завдання. Я за те, щоб наш національний природний парк був навіть на другому чи й на першому місці в Україні. Тому й з мого боку

буде повне сприяння у його роботі”.

Михайло Шатрук і Роман Матейчук дали вичерпні відповіді на цілу низку запитань журналістів. З-поміж усіх учасників прес-туру особливо вирізнялися професійною допитливістю директор ТО регіонального мовлення та художніх програм Київської держтелерадіокомпанії Сергій Комісаров і головний редактор туристичного журналу “Робінзон” Антоніна Ломачук.

На зустрічі за круглим столом також слово тримали головний природознавець Іван Чернявський, голова ради трудового колективу Іван Кашевко, завідувач наукового відділу Любомир Держипільський.

Петро ГАВУКА

Підсумки екологічного
прес-туру

Київська державна регіональна телерадіокомпанія за сприяння НПП “Гуцульщина” створила 11 відеопрограм “Косівщина туристична”.

У засобах масової інформації опубліковано 7 матеріалів про діяльність Національного природного парку “Гуцульщина”.

Вл. інформація

ПОРА УРВАТИ КІНЕЦЬ

24 жовтня в Національному природному парку “Гуцульщина”, з ініціативи прокуратури Косівського району, відбулася спільна нарада за участю працівників прокуратури на чолі з прокурором Косівського району Василем Ковалюком, начальника СДСБЕЗ Косівського РВ УМВС України в Івано-Франківській області Олега Павлика, виконувача обов'язків начальника Косівського районного відділу Державного земельного агентства Василя Поціховича та групи спеціалістів на чолі з директором НПП “Гуцульщина” Василем Пророчуком. Проведенню цієї наради передувало звернення дирекції Парку до прокуратури району щодо питання з виготовлення державного акту на право постійного користування землею, а за тим і присвоєння кадастрового номера державному підприємству НПП “Гуцульщина”. Зазначимо, що це чергова зустріч: з 2007 їх проведено понад двадцять за участю відповідальних посадових осіб районного, обласного та державного рівнів. Усі протокольні доручення цих нарад колективом Парку виконано.

Суть проблем полягає в наступному. Після заснування НПП “Гуцульщина” та виконання Указу Президента України від 23.08.2002 року з передачі майна та лісового фонду в підпорядкування Парку при проведенні ДП “Карпати геодезкартографія” проектно-пошукових робіт з виготовлення державного акту на право постійного землекористування переданої Парку території було виявлено до двох десятків сторонніх землекористувачів. З того часу замість оперативного впорядкування виявлених фактів, згідно вимог чинного законодавства, відповідальні за цю роботу органи та служби погрузили в затишні переписки. Це привело до появи нових - сторонніх землекористувачів на території Парку і, відповідно, породило ряд конфліктних ситуацій. Це привело до чисельних судових справ, до чотирьох сільських та одного районного референдумів щодо відведення земель Парку, ...до нових та повторних судів.

В грудні 2013 року начальником відділу Держземагентства в Косівському районі Романом Баранюком на нараді в Івано-Франківській ОДА озвучено число 166 перетинів території природно-заповідного

фонду зі сторонніми користувачами земель. Однак, керівництво НПП “Гуцульщина” наразі вбачає не більше півсотні таких порушень, а понад 100 відносить до помилкових. В реальності, з державними актами землекористування на руках є 43, ще частина може “випливати” при детальній перевірці на місцях наданих в користування чи оренду земельних ділянок за рішеннями місцевих органів влади впродовж останніх років.

- Думаю, що варто поділити розгляд накладок, чи як ми називаємо “перетинів” державних та приватних земель на “до” і “після” утворення НПП “Гуцульщина”, - пропонує Василь Пророчук. - Якщо перші логічно вимагають вилучення займаних ними раніше земель з Парку, то другі - їх перегляду на законність з відповідними рішеннями. Зверніть увагу, що немає ні одного випадку аби Парк сунувся на чийсь поза визначені межі землі. Всі конфлікти, спричинені захопленням паркових земель, визначених чіткими межами в Указі Президента. І не нам їх запросто переіначувати. Почуйте нас: ми би хотіли збутися земель, що по праву належать первинним користувачам, законно змінювати їх та отримати заміну тих площ; і збутися набутих незаконних користувачів, залишивши Паркові землі за Парком. Ми не бажаємо, аби когось карали, ми не бажаємо, аби когось нагло образили, а лиш хочемо привести стан справ до узаконеного документально. Повірте: ми хочемо, аби людям віддали людське! Але це неможливо за рахунок Парку. Варто державним органам і службам від земель провести інвентаризацію перетинів, виправити допущені помилки та порушення. Треба на решті урвати кінець цим негараздам.

Василь Поціхович зауважив, що повноваження при земельних наділах в перетинах сільськими радами та іншими виконавцями можливо допущено помилки (прорахунки). Він крок за кроком пояснює

специфіку руху земельних справ від проекту відведення до присвоєння кадастрового номера. На певних відтинках цього ланцюжка явно вбачаються упущення. В той же час він визнав потребу пильної роботи зі сторони райвідділу Держземагентства і запевнив у кваліфікованому сприянні.

Олег Павлик конструктивно висловився про необхідність “братися” оперативно за подання запитів, залучаючи до роботи необхідних виконавців.

Небагатослівно, зате зважено резюмував обумовлені присутніми проблеми Василь Ковалюк. Зокрема, він наголосив на необхідності проведення взаємозвірки з відділом Держземагентства щодо кількості виданих державних актів на території Парку, проведенні відповідної інвентаризації земель та дослідженні спірних земельних меж спеціалістами присутніх державних служб та зацікавлених сторін. Він також запевнив в невідкладній дієвості прокуратури району заради швидшого розв'язання озвучених питань.

Таким чином ще перед нарадою розмитий шлях до кадастрової нумерації Парку набрав чіткіших обрисів. Отож - до роботи!

...В усіх країнах люди влаштовують державні природні резервації задля збереження створеного Богом тваринного і рослинного світу. Їх кількість та організованість є певним свідченням тої чи іншої національної культури. Загальновідомо, що всі природні парки України та й світу практично стикаються з аналогічними потребами узгоджень своїх територій з місцевими мешканцями. Збільшене до понад семи мільярдів народонаселення вкрай потіснило інші види життя на планеті. Наскільки конструктивно й цивілізовано проходить цей процес - настільки й свідомий той народ у взаємостосунках між собою та природою. Не дивно, що цей показник прямо пропорційний до кількості стихійних сміттєзвалищ в лоні природи. На жаль, ми, українці, й тут пасемо задніх. Дивно те, що майданні прагнення гідності перед владою так повільно переносяться на відчуття власної гідності в навколишньому середовищі.

Тарас ЗЕЛЕНЮК,
провідний юрист
НПП “Гуцульщина”

Інформуємо та застерігаємо

“ДИВИСЬ, ЯКА ЯЛИНОНЬКА...”

Наближаються новорічні свята і, як завжди, в ці дні багато людей намагаються прикрасити свої помешкання гілками хвойних дерев чи новорічними ялинками. Хочемо проінформувати населення краю, що в Національному природному парку “Гуцульщина” вже 12 років ведуться роботи, направлені на цивілізоване забезпечення потреб громадян у посадковому матеріалі та новорічних ялинок. Для цього в розсадниках та на окремо відведених місцях підприємства проводяться закладки плантації новорічних ялинок. Крім того є в наявності залишки перерослого посадкового матеріалу хвойних порід від заліснення окремих ділянок лісу. Оскільки парк не проводить рубок головного користування, а лише здійснює рубки за станом (очистка лісу від захаращення, вибірково санітарне рубання, в разі суцільного всихання дерев - суцільна санітарна рубка), тобто підтримує належний стан насаджень, то є можливість реалізувати надлишок посадкового матеріалу основних лісоутворюючих порід за порівняно низькими цінами. До слова сказати, з часу заснування НПП “Гуцульщина” реалізовано більше 122 тисяч сіянців і саджанців на суму 263389 гривень. Це благодійне заробітчанство парк продовжуватиме. Ось і зараз зростають саджанці ялиці білої, гарної та корисної для людини рослини, в кількості 9 тисяч штук на площі 1,22 гектара. Закладаючи плантації новорічних ялинок, керівництво природоохоронної установи переслідує ціль ефективного використання площ. Саджанці хвойних порід виконують асимілятивні та естетичні функції, а у віці 5-7 років приносять людям втіху святкового новоріччя. Погодьтеся, що це значно вдатніше, ніж запускати технологічні лінії з виробництва штучних ялинок на вітчизняних хімічних заводах, чи завозити цю хвію з Китаю, котра псує здоров'я дитвори та шкодить довкіллю, а відтак створює

додаткову проблему їх утилізації.

Крім того НПП “Гуцульщина”, за бажанням покупців, проводить викопку новорічних ялинок з землею, пересаджує їх у великі ящики. Після того, як ялинка постоїть в помешканні, її висаджують у ґрунт біля хати та в наступні роки прикрашають вже живу. Є люди, які таким чином зробили собі перед вікнами цілі новорічні алеї і круглорічно мають естетичне задоволення. Отож, запрошуємо всіх приєднатися до акції “Посади новорічну ялинку навесні” і отримати у нас найкращі сіянці, звернувшись до парку за телефоном 2-37-09.

Силами працівників служби державної охорони парку у передноворічний період проводиться посилене патрулювання з метою профілактики та недопущення вирубок хвойних молодняків. На затриманого лісопорушника складається протокол про порушення адміністративного законодавства, встановлюється сума шкоди і ці матеріали направляються в суд для винесення постанови згідно чинного законодавства. До слова сказати, Державним агентством лісових ресурсів України у грудні-січні штрафи за незаконно зрубани ялинки збільшуються утричі і розмір штрафу залежить від діаметра дерева. Так за ялинку віком до 41 років порушник відшкодує: за дерево діаметром до 10

см - 198,45 грн; 10,1-14 см - 349,68 грн; 14,1-18 см - 897,87 гривень. За незаконне вирубування хвойних дерев у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду відшкодування буде більшим. За дерево діаметром до 10 см - 279 гривень у степовій зоні, 246 грн - в інших зонах; 10,1-14 см - 480 грн і 429 грн; 14,1-18 см - 1221 грн та 1122 грн. За шкоду, заподіяну зеленим насадженням у межах міст та інших населених пунктів відшкодування складатиме: за дерево діаметром до 10 см - 1152 грн; 10,1-14 см - 1500 грн; 14,1-18 - 1852 гривень.

Держлісагентство наголошує, що за незаконну вирубку хвойних та вічнозелених, окрім штрафу, порушник відшкодує ще й збитки, завдані лісовому фонду: за рубку одного дерева - від 5 до 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (85-170 грн), а посадові особи сплачують від 7 до 12 неоподатковуваних мінімумів (119-204 грн). При названих злочинах деревина секвеструється разом із засобами скоєння правопорушення. Отож, просимо задуматись, аби небагато не зіпсувати собі свята.

Хоча ми не ставимо перед собою за мету наскладати протоколів та секвеструвати ялинки, такі випадки трапляються, але краще б їх не було. І тому працівниками парку, окрім роз'яснювальної роботи, вживаються й дієвіші заходи екоетажу, направлені на попередження порушень. І одним із таких є обстригання бокових гілок секатором на відстані 10 см від стовбура, що робить вигляд ялинки менш привабливим, але зберігає їй життя.

Ще раз закликаємо проявити екологічну свідомість і не нищити хвойні дерева, пам'ятаючи, що деревця - то є “лісовий народ” і треба його поважати.

Іван КАШЕВКО,
начальник відділу охорони
природно-заповідного фонду
НПП “Гуцульщина”

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

30–31 жовтня 2014 року в екотуристичному візит-центрі Карпатського національного природного парку м. Яремче, Івано-Франківської області відбулася науково-практична конференція “Карпатські праліси в зоні національних природних парків: сучасний стан та перспективи збереження”.

В конференції взяли участь 25 учасників, що представляють проектні регіони України та органи державної влади, а саме: представники національних парків, залучених до проекту, Міністерства екології та природних ресурсів, департаментів екології обласних державних адміністрацій, обласних управлінь лісового та мисливського господарства.

Мета конференції: представлення результатів інвентаризації старовікових лісів і пралісів в зоні проєктованого розширення територій національних природних парків Карпатського регіону, проведеної у червні – липні поточного року в рамках виконання проекту, та обговорення проблем збереження особливо цінних лісів Українських Карпат шляхом збільшення площі природно-заповідного фонду.

Заслухавши та обговоривши звітні доповіді координаторів та експертів проекту, учасники науково-практичної конференції прийняли резолюцію, в якій відзначили головні досягнення проекту, зокрема: проведено інвентаризацію та оцінку пралісів і старовікових лісів на проєктованих територіях; надано пропозиції щодо оптимізації площі та меж пропонованих територій розширення Парків; підготовлено

наукові обґрунтування та клопотання щодо доцільності розширення територій національних природних парків; підготовлено проєкти планів дій для 9-ти національних природних парків щодо розширення територій та посилення збереження пралісів і старовікових лісів та інших цінних біотопів.

Учасники конференції висловили занепокоєння у зв'язку з лісогосподарською діяльністю, яка у ряді випадків супроводжується руйнуванням цінних лісових ділянок, зокрема, пралісів і старовікових лісів, які є середовищем існування раритетних видів флори та фауни. Вони також стурбовані низьким рівнем підтримки пропозицій щодо розширення територій об'єктів природно-заповідного фонду з боку користувачів угідь та територіальних громад і, вважаючи, що реалізація проекту підтверджує важливість розширення території Парків як ключового інструменту збереження Карпатських пралісів і старовікових лісів, рекомендували:

1. Українському товариству охорони птахів звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи з пропозицією прийняти негайні заходи щодо покращення охорони залишків старовікових лісів і пралісів шляхом їх заповідання.

2. Міністерству екології та природних ресурсів України:

- забезпечити вирішення питання розширення території національних парків в зоні зростання старовікових лісів та пралісів, що, в свою чергу, забезпечить виконання Україною зобов'язань щодо розширення території природно-

заповідного фонду (відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом);

- звернути увагу на необхідність проведення інвентаризації та створення бази даних територій з ділянками пралісів та старовікових лісів, що не входять до переліку природно-заповідного фонду, з метою подальшого їх заповідання;

- залучити фінансові механізми для вирішення питань розширення території природно-заповідного фонду;

- забезпечити фінансування розробки проєктів організації території, природоохоронних заходів, а також фінансову підтримку науково-прикладних робіт з питань підтримки стійкості пралісових екосистем і їх біорозмаїття;

- приділити підвищену увагу щодо надання лімітів на використання природних ресурсів на потреби місцевого населення;

- вирішити питання взаємозаміни приватизованих місцевим населенням земель, які знаходяться на території національних природних парків у постійному користуванні на цінній території, що входять до складу парку без вилучення у землекористувачів.

Учасники конференції також звернулися до Державної агенції лісових ресурсів України, а також Івано-Франківської, Чернівецької, Львівської та Закарпатської обласних державних адміністрацій з проханнями: забезпечити збереження пралісів і старовікових лісів Карпатського регіону згідно із чинним законодавством України та резолюціями Міністерських конференцій із збереження лісів у Європі, які підписані Україною; підтримати пропозиції щодо розширення територій Парків в зоні зростання пралісів і старовікових лісів з метою їх збереження відповідно з рішеннями Міністерської декларації Третьої наради Конференції Сторін Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат і сприяти національним природним паркам у виготовленню правоустановчих документів на землю.

Юрій СТЕФУРАК,
заступник директора з
наукової роботи
НПП “Гуцульщина”,
к.б.н.

ЯК ВИРОЩУВАТИ ГРИБИ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

Гриби – це ціле царство живих організмів, яке споконвіків слугує людям джерелом їжі, оскільки в грибах міститься комплекс незамінних амінокислот, вітамінів та різних есенціальних факторів. В той час, коли одомашнення тварин, введення в культуру рослин, освоєння надр Землі було уже звичайною справою наших попередників, гриби залишалися територією неосвоєних знань. І хоча науковці вже давно помітили, що ріст грибів в природних умовах приурочений до певних закономірностей, приборкати вирощування грибів залишалося все ще далекою перспективою. Перші успішні спроби культивування грибів в штучно створених умовах були зроблені в середині минулого століття. З тих пір вирощування грибів в промислових масштабах поставлено на комерційну основу. Однак, до сьогоднішнього дня питання відтворення грибів у природі залишалося поза увагою і недарма – культивуванню навіть в штучно створених ідеальних умовах піддаються далеко не всі види грибів, а ризик втратити всю виготовлену продукцію внаслідок інфікування посторонньою мікрофлорою часто зводять нанівець усі намагання мікологів.

Гриби є важливим атрибутом кожної гуцульської кухні, тісно споріднені із місцевими звичаями і є свого роду носіями гуцульського духу. Тим важливіше зберегти усе різноманіття цих рідкісних макроорганізмів на теренах нашого краю. На території НПП “Гуцульщина” вже виявлено і описано понад 800 грибів, з яких 17 – занесені до Червоної книги України (надалі - ЧКУ) і тому потребують особливої уваги зі сторони науковців. Причому ті методи, які раніше застосовувалися для збереження грибного біорізноманіття стають все менш актуальними. Реалії сучасного часу чітко вказують нам, що гриби потрібно охороняти не лише у природі чи їх генофонду лабораторії, але й важливо займатися відтворенням макроміцетів, практично, в умовах їх природних місцезростань. Після осмислення цього завдання перед науковцями НПП “Гуцульщина” виникла дилема – **як практично зробити те, що раніше ніхто не робив?** В Україні, та й у світовій літературі не знайшлося жодної згадки про те, як у природних умовах відтворювати

гриби ЧКУ так, щоб отримати навіть їх плодове тіло. Передбачалося клопотка і не освоєна ніким ділянка роботи, практичним результатом якої повинні стати зниження загрози зникнення з лиця Землі грибів ЧКУ, і, в подальшому, зміна їх статусу чи виключення із переліку ЧКУ. Сьогодні ми вже сміливо можемо говорити про прорив у вітчизняній і зарубіжній мікології, оскільки виконання завдань відтворювального характеру у природних умовах дозволили нам створити новий метод збереження та відтворення рідкісних макроміцетів – це метод *re situ*. Таким чином Парк став родоначальником нового напрямку мікології, який зараз активно застосовується для Геріцію коралоподібного. **Науковцям Парку вдалося успішно пройти всі етапи підбору субстратів, їх фізико-механічних характеристик, знизити імовірність інфікування внесеного в субстрат міцелію і, врешті-решт, отримати плодове тіло цього гриба в природних умовах – мікологічному**

заказнику “Каменистий”.

Для отримання цього результату знадобилося 2 роки зусиль і проходження декількох етапів отримання міцелію цього гриба. На першому етапі роботи Геріцій коралоподібний був введений в чисту культуру та вивчена залежність швидкості росту грибниці від складу агаризованого поживного середовища. Після тривалих експериментів було прийняте рішення про культивування Геріцію на картопляно-глюкозному агарі. Наступним кроком стало вивчення субстратспецифічної динаміки росту Геріцію коралоподібного при нарощуванні посівного інокуляту для вивчення у природне середовище. Далі успішно пройшла апробація інокуляції міцелію цього гриба у природні субстрати за межами природних лісових угруповань і, нарешті, було прийняте рішення вносити грибницю Геріцію коралоподібного у субстрати з підходящими фізико-

хімічними характеристиками у місці первинного його виявлення – заказнику “Каменистий”. **Підтверджуючим результатом всіх цих зусиль стало отримання плодкових тіл саме Геріцію коралоподібного у місцях, де його**

міцелій був внесений з нашою допомогою.

Слід відмітити, що терміни плодоношення Геріцію коралоподібного у його природних локалітетах та штучно інокульованих співпадають, а також візуальну ідентичність плодкових тіл цього гриба як із мікологічно-відтворювальної ділянки, так і виявленої під час інвентаризації.

Зважаючи на позитивні результати розробленої нами методики робота по відтворенні грибів ЧКУ буде продовжена як з Геріцієм коралоподібним, так і іншими рідкісними макроміцетами.

Юрій ПЕТРИЧУК,
завідувач лабораторії
екологічного моніторингу
Марія ПАСАЙЛЮК,
старший науковий
співробітник
НПП “Гуцульщина”, к.б.н.

ЗВІТНО-ВИБОРНІ ЗБОРИ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

29 листопада 2014 р. в актовій залі НУ “Львівська політехніка” відбулися загальні звітно-виборні збори Наукового товариства ім. Шевченка. В засіданні також взяла участь делегація Косівського осередку НТШ.

На пленарній частині виступили: доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії філософського факультету ЛНУ ім. Івана Франка Анатолій Карась з доповіддю “Українська перспектива перед голосом сумління”; доктор біологічних наук, професор Степан Стойко з доповіддю “Ідея соборності Карпатської України (до 75-річчя від проголошення)”; член-кореспондент Національної академії наук України Роман Гладшевський з доповіддю “Від кристалографічних закономірностей до функціональних властивостей” та професор, зав. кафедрою музикознавства ЛНУ ім. Івана Франка з доповіддю “Почайівський “Богогласник” — видатна пам’ятка українського музичного бароко (до 220-ї річниці видання твору)”.

На звітно-виборній частині прозвучали доповіді голови НТШ Олега Купчинського та голови ревізійної комісії Бориса Білинського. Після обговорення загальні збори визнали роботу Товариства задовільною. Відтак одногосно було обрано нового голову Товариства, ним став Роман Кушнір — професор, доктор фізико-математичних наук, член-кореспондент НАН України, директор Інституту прикладних

проблем механіки і математики ім. Я. С. Підстригача НАН України. Почесним головою обрано доктора історичних наук Олега Купчинського. На завершення Р. Кушнір сказав, що ми зробимо все, аби НТШ “звучало у всьому світі”. Він зазначив, що одним з пріоритетів Товариства є підготовка і видання Енциклопедії “Наукове товариство ім. Шевченка”, відновлення виходу “Хроніки” та “Вісника НТШ”. На його думку слід упорядкувати структуру і роботу комісій, відновити роботу Київського осередку та проводити активну роботу з відкриття нових осередків НТШ в обласних центрах. Одним із найскладніших питань

новообраний голова вважає фінансове забезпечення, він зокрема зазначив про необхідність негайної фінансової підтримки Донецького, Кримського і Слобожанського відділень Товариства. У цьому контексті планується робота над отриманням державного фінансування та меценатської підтримки.

Наприкінці загальні збори обрали новий склад президії та ревізійної комісії.

Юрій СТЕФУРАК,
заступник директора з
наукової роботи
НПП “Гуцульщина”,
к.б.н.

УНІКАЛЬНЕ ВИДАННЯ

11 грудня в приміщенні актовій залі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника відбулася зустріч студентів та працівників університету із заслуженим художником України, директором музею українського мистецтва у місті Таллінні (Республіка Естонія) Анатолієм Лютюком. У рамках проведення зустрічі автор презентував свій проект – першу книжку під назвою “Ковчег унікальних культур. Гуцули”.

Серію вирішили розпочати саме з Гуцульщини, бо, як зізнався Анатолій Лютюк, “я вчився у Вишнічці і думаю, що відчуваю цю культуру”. Цьому також сприяла команда однодумців і гуцульщинознавців, зокрема письменниця, етнограф Марія Влад, яка разом з своєю дочкою Оленою від самого початку працювали волонтерами над створенням цієї книги.

Наступні книги будуть присвячені лемкам, індіанському народові навахо, саамській культурі.

“Робота над проектом тривала 5 років. Книга ілюстрована на папері ручної роботи, до якої ввійшли 47 віршів, що написала поетеса Марія Корпанюк. До кожного із віршів підбирався окремий папір. На сторінках книги відображена історія та культура гуцульського краю”, – розповів автор видання Анатолій Лютюк.

За словами автора, унікальність книги в тому, що зроблена вона на

папері ручної роботи, цей так званий черпаний папір, виготовлений зі старого одягу. У папір впресовано яскраві пелюстки і листочки 49 видів карпатського зілля, подарованого Центрові Національним природним парком “Гуцульщина”.

На цьому заході виступили почесні гості – представник української діаспори в Польщі Михайло Вітушинський та учасники проекту: Івано-Франківська художниця та поетеса Марія Корпанюк, викладач університету,

заслужений художник України Василь Корпанюк, Михайло Вишиванюк. Слова вдячності за проведену унікальну роботу авторському колективу також висловили настоятель Церкви Різдва Пресвятої Богородиці у Криворівні, отець Іван Рибарук та заступник директора з наукової роботи НПП “Гуцульщина” Юрій Стефурак.

На завершення Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника отримав у дарунок раритетну книжку. В цей день видання було також представлено в Коломийському музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського.

Наступна презентація відбудеться у Кракові, в Ягеллонському університеті.

Книга “Ковчег унікальних культур. Гуцули” видається обмеженим тиражем – 30 екземплярів, які передаються в найбільші бібліотеки світу, починаючи від бібліотек Конгресу США, Ватикану, та закінчуючи Австралією, Японією, Китаєм.

Любомир
ДЕРЖИПІЛЬСЬКИЙ,
начальник наукового відділу
НПП “Гуцульщина”,
к.б.н.

ВІДБУВСЯ XIV ЕКОЛОГІЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ "ГІРСЬКА ВЕСЕЛКА"

На майдані Незалежності м. Косова проведено традиційний XIV районний молодіжний екологічний фестиваль "Гірська веселка". Його організували та провели працівники сектору у справах сім'ї, молоді та спорту, відділу освіти Косівської районної державної адміністрації та Національного природного парку "Гуцульщина". Метою проведення фестивалю є формування екологічної культури молоді, підвищення рівня зацікавленості до вивчення природничих дисциплін, залучення молоді району до активної природоохоронної роботи та активізація молодіжного екологічного руху в районі.

Традиційно захід розпочався із виконання Державного Гімну України та підняття Державного прапора і прапора фестивалю "Гірська веселка". Із вітальними словами до учасників святкового дійства звернулись представники районної влади: перший заступник голови Косівської РДА В. Ропар, голова Косівської районної ради М. Шатрук, заступник начальника відділу освіти Косівської РДА Н. Волощук та заступник директора з наукової роботи НПП "Гуцульщина" Ю. Стефурак.

Цьогоріч, вихованці Косівського РЦДТ спільно із учасниками фестивалю виконали танцювальний флешмоб "Голуб миру", який завершився вигуками "Слава Україні!" – "Героям Слава". Десятки синьо-жовтих прапорців замайорили в небі, символізуючи вільну і неподільну Україну. Після чого свою роботу розпочали виставки-конкурси, тематика яких була частково приурочена до буремних подій сьогодення.

На виставку-конкурс "Герої не вмирають, просто йдуть. 3

Майдану – в небо, в Лицарі – зі смерті. Пливуть у вічності сини... Героям Слава – вписано у серці", що відбувся на майдані Незалежності, учні підготували композиції із природного матеріалу. Варто відзначити, що в кожній роботі був закладений глибокий зміст і водночас трагічність подій, які відбуваються в Україні.

На терасі районного центру дитячої творчості всі могли роздивитись роботи фотоконкурсу "Ми – Твоє майбутнє, Україно, Твої вірні доньки і сини. І допоки наша пісня лине – Буде Україна на землі".

Вразив дитячою уявою та ширістю конкурс малюнка на асфальті "Діти. Мир. Україна". Жителі та гості міста Косова мали можливість оцінити юні творчі таланти.

Велику кількість учасників та гостей зібрав конкурс-виставка домашніх тварин. Хлопчики і дівчатка представляли своїх домашніх

улюбленців: собак, кішок, морських свинок, черепах, шиншил та ін.

Особливістю свята стала благодійна виставка-ярмарка художніх творчих робіт "Діти за мир, за єдину Україну", під час якої були зібрані кошти в сумі 3389 грн та передані на підтримку української армії.

На завершення члени журі підвели підсумки проведених конкурсів та нагородили переможців. Під час закриття фестивалю його організатори висловили слова подяки всім учасникам та небайдужим, хто долучився до проведення цьогорічного дійства.

Уляна БАГРІЙЧУК,
провідний фахівець з
екологічної освіти
НПП "Гуцульщина"
Фото Петра Білоусяка

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ

З 17 по 23 листопада в загальноосвітніх закладах Косівського району відбувся тиждень початкової освіти. В рамках запланованих шкільних заходів, бажаними гостями на уроках стали працівники відділу екологічної освіти Національного природного парку "Гуцульщина". За допомогою мультимедійних презентацій, екологічних ігор та цікавих майстер-класів, вони провели екологічні заняття з учнями молодших класів шкіл Косова та району на теми: "Сторінками Червоної книги", "Осінні зміни в природі", "Опале листя: користь чи шкода", "Світ навколо нас". Навчання відвідали понад 600 учнів.

Приємно зазначити, що з проведенням таких заходів підвищився рівень екологічного виховання та рівень екологічної культури, зростає бажання учнів до пізнання нового, перспективного. Тому працівники Парку розробляють багато нових корисних та цікавих занять для учнів різних вікових груп і продовжують роботу на ниві формування екологічної свідомості нашої молоді.

Катерина ЛАВРУК,
начальник відділу екологічної
освіти НПП "Гуцульщина"

Екологічна казочка

Жило собі у лісі одне дерево, яке вирізнялося з-поміж інших дерев тим, що його червоно ягідне насіння нагадувало келих. І росло це дерево дуже і дуже повільно. Сусідні дерева кепкували з нього:

- Схоже, ти нікуди не поспішаєш, тисе, ти тільки поглянь, якими ми красенями стали, а ти, мабуть, карликом хочеш залишитися? На це тис ягідний спокійно їм відповідав:

- А куди ж мені поспішати? Я, на відміну від вас, можу жити і три тисячі років.

Але ображали тис тільки сусідні дерева, а всі звірятка його, навпаки, дуже любили. Кожна лісова мама знає:

КАЗОЧКА ПРО ТИС

як тільки її малюток почне чихати або кашляти - слід мерщій відвідати тис, адже повітря навколо нього цілюще, бо тис володіє бактерицидними властивостями і тому поблизу нього нема жодної бактерії, які так шкодять здоров'ю діточок. Одного разу у мамі-зайчихи захворіло зайченятко – піднялася температура, заклало носика. Негайно, негайно лікувати! – вирішила зайчиха, закутала свого синочка у добрий оберемок м'якенької сухої трави і почимчикувала до тису ягідного. Але тільки-но зайчиха наблизилась до дерева і зручно вмостила синочка, як звідкись з'явився сірий вовк. Він побачив зайчиху з мамою та ласо заклацав зубищами:

- Зараз я вас з'їм!

І почав смачно облизуватися.

- Н-не їж нас! – залентувала зайчиха – ми, ми... – вона швидко почала видумувати що би сказати сіроманцю таке, щоб він залишив їх у спокої, – ми з-зачаровані!

-Зачаро-овані? Вовк недовіриливо поглянув на зайців: – Що це значить?

-Ми з-зачаровані ось цим деревом, – швидко мовила зайчиха, – ми м-можемо їсти його кору, деревину і листочки і при цьому з-залишатися з-здоровими, а от той, хто нас з'їсть – п-помре.

-Та ну, – вовк не хотів вірити балачкам зайчихи, – всі лісові знають, що це дерево отруйне і його ніхто не їсть!

-А ми їмо тому, що ми з-зачаровані, – зайчиха про дов жу в а л а стояти на своєму, – і ми це тобі п-продемонструємо.

І вони разом із маленьким зайчиком почали хрумтіти корою тису ягідного. Вовк спостерігав за ними і не вірив своїм очам – із зайчихами геть нічого поганого не відбувалося. Це, мабуть, не тис ягідний – вирішив вовк і сам скуштував кори цього дерева. Але його враз почало колоти в животі, запаморочилася голова і він мерщій подибав до вовчих лікарів. Тимчасом зайчиха вилікувала свого вухатого синочка і вони підскоком подалися додому.

Після цього випадку вовчик більше не чіпав зайчиків, і ніколи не куштував кори незнайомих дерев, а славне дерево тис ягідний обминав десятою дорогою.

Марія ПАСАЙЛЮК,
старший науковий співробітник
НПП "Гуцульщина",
к.б.н.

Еколого-пізнавальні маршрути

У ЦАРСТВІ ГІР, БІЛЯ ДЖЕРЕЛ І КВІТІВ...

На планеті великий, могутній,
Є тихенький і скромний куток,
Це – Брусний мій незабутній,
Це скарбниці природи шматок.
Це вершини, що прагнуть літати,
Це хвилясті, мов море, хребти.
Ну і як мені вас не кохати,
Ну і як же до вас не прийти?

На території Шешорського природоохоронного науково-дослідного відділення Національного природного парку “Гуцульщина” знаходиться мальовниче село Прокурава, відоме своєю колоритною культурою та неповторної краси природою. Прокурава є добрим сусідом писанкового Космача і курортного села

Шешори. Село має надзвичайно багатий рекреаційний потенціал: тут розлогі хребти, вершини, усі – з правдивою історією. Тут чисте гірське повітря. А скільки живої природи! Тут живуть талановиті творчі люди, майстри-умільці, покоління троїстих музик, співаків, тут живуть традиції і горді прокуравчани. Саме це дало поштовх і натхнення працівникам Національного природного парку “Гуцульщина” облаштувати нову еколого-пізнавальну стежку “На хребет Брусний”.

Незважаючи на пізню осінь, працівники Парку урочисто відкрили новий маршрут. Похід розпочали з молитви за український народ та мирне небо над нашою Батьківщиною. А далі – у гори, на хребет Брусний...

Маршрут еколого-пізнавальної стежки – середньої складності. Бере початок від центральної дороги с. Прокурава. Спочатку йдемо польовою дорогою, піднімаючись вгору, поступово заглиблюємось в ліс. Стежка добре

промаркована, облаштована місцями відпочинку та “лісовими меблями”.

На інформаційних зупинках розповідь екскурсовода доповнювали талановиті учні Прокуравської ЗОШ І-ІІ ст. Вони розповідали вірші та легенди про рідний край, а під акомпанемент милозвучної скрипки лунали пісні та віночком в’язались гуцульські мелодії.

Отак, милуючись красою оточуючих гір, величчю високих смек та буків, прислухаючись до жвавої мелодії гірського потоку, ми виходимо на вершину хребта. Звідси стежка приводить нас до геологічної пам’ятки природи – каменя Довбуша, нагадуючи історію славетних опришків. Схилом повертаємось до першої зупинки стежки.

Дирекція та колектив НПП “Гуцульщина” висловлює щиро вдячність всім, хто долучився до створення, облаштування та відкриття еколого-пізнавальної стежки “На хребет Брусний”, зокрема, працівникам Шешорського ПНДВ (начальник І.В. Михайлюк), небайдужим

прокуравчанам Михайлові Чекураку, Іванові Гарасим’юку, дирекції Прокуравської ЗОШ І-ІІ ст. (директор М.П. Гарасим’юк). Особливо вдячні учням: Ользі Матійчук, Романові Гарасим’юку, Уляні Савчук, Настасії Дручків, Іванні Грималюк, Софії Михайлюк, Тетяні Савчук, Петрові Микитину, Іванові Варцаб’юку, Назарію Павлюку, Лук’янові Матійчуку, Миколі Кушнірчуку під керівництвом вчителя географії Галини Яківни Грималюк.

Спільними зусиллями небайдужих людей до навколишнього середовища створено ще одну прекрасну еколого-пізнавальну стежку – місце, де можна поспілкуватись з природою, набратись сили гір і забути про повсякденну рутину.

Ольга ГАРАСИМ’ЮК,
провідний фахівець відділу
рекреації та благоустрою
НПП “Гуцульщина”

Конкурси

В ОБ’ЄКТИВІ КОСІВЩИНА

Косівщина вже давно визнана перспективним осередком для розвитку туризму та рекреації. Наш край поєднав у собі багатство природних ресурсів (клімат, гори, ліси, річки, джерела лікувальних мінеральних вод тощо), історико-культурної спадщини, колоритність гуцульських традицій, етнографії та народного декоративного мистецтва. На сьогоднішній день, на теренах нашого району

успішно розвиваються майже всі види туризму від пізнавального до лікувально-оздоровчого.

Одним з основних природних рекреаційних ресурсів Косівського району є територія Національного природного парку “Гуцульщина”, znana своїми мальовничими пейзажами, обабіч Черемоша і Прута. Цього року Парк увійшов до десятки рейтингу вітчизняних НПП за версією телепередачі “ТСН. Туризм”

студії «1+1».

Напередодні Дня туризму працівники відділу рекреації та благоустрою НПП “Гуцульщина” провели фотоконкурс “Моя мальовнича Косівщина”. Завданням учасників конкурсу (учнів загальноосвітніх шкіл району) було за допомогою фотографії показати мальовничі, привабливі куточки Косівщини, передати унікальність природи, оточуючих ландшафтів, багатство флори і фауни.

За підсумками фотоконкурсу “Моя мальовнича Косівщина”, журі визначило переможців у трьох номінаціях. У номінації “Художній задум” переміг Назар Палагнюк, учень Шешорської ЗОШ І-ІІ ст., Юлія Лосюк, учениця Яворівської ЗОШ І-ІІІ ст. з роботою “Ходить осінь в Яворові” стала переможцем у номінації “Творчий підхід”, а у номінації “Цікавий сюжет” найкращою стала робота Софії Михайлюк, учениці Прокуравської ЗОШ І-ІІ ст. Учасники фотоконкурсу відзначені грамотами НПП “Гуцульщина”, а переможці – цінними призами.

Юлія ГАВРИЩУК,
провідний фахівець відділу
рекреації та благоустрою
НПП “Гуцульщина”

ЧЕРГОВИЙ ФЕСТИВАЛЬ “НОВОРІЧНО-РІЗДВЯНА ІГРАШКА”

З 2011 року започатковано щорічне проведення фестивалю “Новорічно-різдвяна іграшка”. З кожним роком кількість відвідувачів Маєтку Святого Миколая помітно зростає.

Цьогоріч, колективом Національного природного парку “Гуцульщина” у співпраці з Косівською районною державною адміністрацією, організується черговий ІV фестиваль “Новорічно-різдвяна іграшка”.

Традиційно, в рамках святкового дійства проводитимуться різноманітні конкурси. Проте, в цьому році святкування Дня Святого Миколая дещо відрізняється від попередніх. Під час фестивалю будуть відбуватись: виставки-конкурси новорічно-різдвяних композицій “Збережемо лісову красуню”, новорічно-різдвяних та дитячих іграшок, малюнків “Хай Святий Миколай збереже рідний край”. Окрім цього, фестивальна

програма не обмежиться лише конкурсами. Впродовж заходу діятиме благодійна виставка-ярмарка художніх творчих робіт. Заздалегідь підготовлені роботи будуть

виставлені на продаж, а виручені кошти спрямовуватимуться на підтримку Української армії.

СЬОГОДЕННЯ ОЧИМА ДІТЕЙ

З 2003 року працює Пошта Святого Миколая. Щороку на адресу Чудотворця приходять листи від дітвори з усіх куточків України. Миколай отримує тисячі листів, на кожен з яких дає відповіді з допомогою своїх помічників.

Останній рік видався складним для нас усіх... Події щоденно змінювались... Проте нам би дуже не хотілось, щоб сумне сьогодні забрало дитинство у малечі. В цьому році ми отримали велику кількість листів від дітвори, в яких вони просять про мир, про повернення додому їхніх батьків живими та здоровими. Ось декотрі із них:

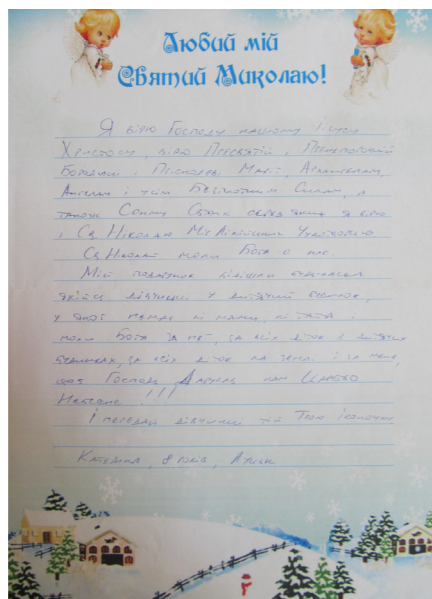

"...Дорогий Миколаю, пише до тебе Владислав. Мені 8 років. Мої улюблені предмети у школі математика, інформатика, фізкультура. Прошу у тебе здоров'ячка для мого братика Русланчика, йому 2 тижні. Також прошу тебе захистити і мого вуйка Петрика. Він солдат і зараз захищає усіх нас і Україну. Нехай повернется додому живим і здоровим. І всі солдати, які нас зараз захищають. Для України прошу у тебе гарної долі. Я знаю, що був не дуже чемним, але я виправлюсь. Обіцяю..."

Владислав з Львівщини

"...Дорогий Миколаю! Мене звати Дар'я. Цілий рік я слухалася батьків, отримувала 12 балів з усіх предметів. Прошу тебе здійснити найзаповітнішу мою мрію - щоб мій тато повернувся з війни..."

Даринка з Житомирщини

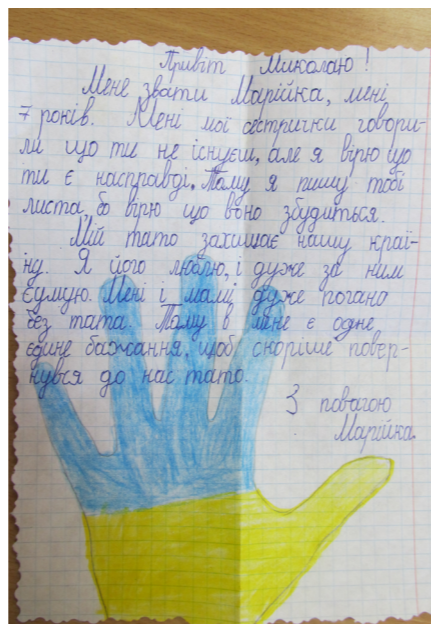
"...Добрий день, Святий Миколаю! Мене звати Аня, мені 10 років. У мене багато бажань, але найбільше бажання, щоб у нашій країні був мир і спокій. Щоб замість страшних кадрів по телебаченню ми бачили тільки радісні та усміхнені обличчя, квітучі міста і села. І, щоб солдати, які захищають наше життя, повернулися живими."

Аня з Полтавщини

"...Святий Отче, Миколай!
Мою хату не минай!
Подаруй мені потіху,
І торбинку повну сміху,
І здоров'я для родини,
Добру долю для України..."

Олег, 11 років
Чернівецька область

Віталій ХОДАН,
заступник начальника відділу
рекреації та благоустрою
НПП "Гуцульщина"

Уляна ТРЕТЯК,
провідний фахівець рекреаційного
еколого-просвітницького центру
"Маєток Святого Миколая"

ВІТЛЮМО ЮВІЛЯРІВ!

Адміністрація та трудовий колектив Національного природного парку "Гуцульщина" вітають з ювілейними датами своїх колег, які трудяться на різних ділянках природоохоронної діяльності:

Чернявського Івана Васильовича з 60-річчям,
Бедзінського Василя Михайловича з 60-річчям,
Загориняка Миколу Васильовича з 60-річчям,
Якімишина Василя Дмитровича з 60-річчям,
Свирид Ганну Дмитрівну з 50-річчям,
Мельничука Юрія Юрійовича з 50-річчям,
Якібчука Петра Миколайовича з 45-річчям,
Гарасим'юк Ольгу Іванівну з 40-річчям,
Мамчука Віталія Володимировича з 40-річчям,
Михайлюк Світлану Василівну з 35-річчям,
Ігнатюка Івана Івановича з 35-річчям,
Петричука Юрія Васильовича з 25-річчям,
Сідлярчук Марину Юріївну з 25-річчям,
Фелешука Юрія Васильовича з 25-річчям.

Бажаємо Вам тепла у серці, оптимізму в житті,
достатку, міцного здоров'я та миру в нашій рідній Україні.

Хай здоров'я, радість і достаток
Сиплються немов вишневий цвіт
Хай малює доля з буднів свято,
І дарує Вам багато літ!

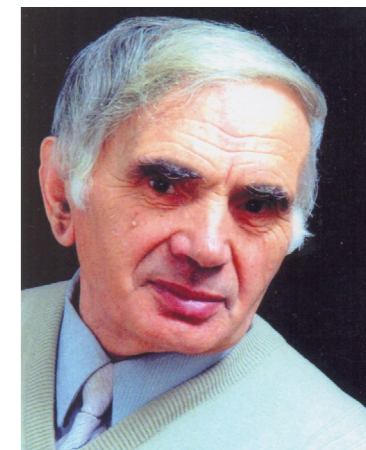
Сонцем у душу

Незламність духу і сила людської віри стала темою зустрічі працівників Національного природного парку "Гуцульщина" з прекрасною людиною, талановитою поетесою, уродженкою села Баня-Березів, тепер косів'янкою Марійкою Лазарович. Нагадаємо, вона є автором поетичних збірок "Сонце в душі", "Росту до себе", "Загублене дзеркало". Колектив Парку був приємно вражений талантом цієї тендітної дівчини, та найбільше всіх вразила душевна міць і глибока віра Марійки, яка попри життєві труднощі йшла вперед, працювала, не жалюючи себе. 10 грудня у візит-центрі НПП "Гуцульщина" вона задумовано розказала про себе, продемонструвала свій творчий доробок. Разом з Марійкою Лазарович завітав і "маленький ангелик" Андріанка Лаюк,

учениця Косівської гімназії; зі своєю наставницею вони сценічно відтворили гідний твір під назвою "Розмова з ангелом". А ще Марія прочитала свої вірші, гуморески, відповіла на численні запитання, поділилася з колективом Парку планами на майбутнє. А плани у неї досить реальні: видати нову книжку і... стати на ноги. Ця зустріч енергетично вплинула на присутніх у залі, не залишила нікого байдужим.

Олена КОПЧУК,
провідний економіст
НПП "Гуцульщина"

ШАНА ВИДАТНОМУ
ЮВІЛЯРУ!

Цілком заслужено називають Богдана Радиша-Маринюка патріархом гуцульської поезії. У свої 80 років, що виповнилися 8 листопада, він плідно працює і дивує, особливо друзів по перу, потугою слова та ясністю думки. Так, він упевнює молодших в силах, дає приклад працелюбству, дає розуміння життєствердності у рідному українському середовищі. Богдан Ілліч непоказно-геройського складу характеру та національно-патріотичних переконань, скромного побуту, що загартувалися з важкого рокованського дитинства та психологічно не легших протиріч радянської дійсності. Його гордість, повага і любов до Гуцульщини, висловлена унікально теплими словами, неповторно передається кожному з нас, заряджає потужною творчою енергією. Тим більше приємно, що це багате джерело наповнює єство дітей і молоді.

- Богдане Іллічу, Ви як Людина, мудрість Вашої поезії і життєвих принципів дуже милі серцю нам, працівникам НПП "Гуцульщина". Дякуємо долі, що поєднала нас у часі та однодумстві. Хай Бог ошчасливить Ваші довгі літа миром-злагодою у добром здоров'ї та творчій насолоді!

Сторінками Червоної книги України

СОСНА КЕДРОВА ЄВРОПЕЙСЬКА

Pinus cembra L.

Цей деревний вид відноситься до родини Соснові Pinaceae L. секції Кедрові сосни Cembrae Spach..

Природний ареал сосни кедрової європейської – Альпи та Карпати. На території України природно зростає в Карпатах у висотному діапазоні 900-1600 м н. р. м. Занесений до Червоної книги України. Найбільші угруповання цього виду зафіксовані на території заповідника “Горгани” та Карпатського НПП. На території НПП “Гуцульщина” природно росте в околицях г. Лисина Космацька (21 кв. Космацького лісництва), а також росте в штучних насадженнях в околицях г. Грегит (29 кв. Космацького лісництва), де інтенсивно плодоносить, а під його пологом зафіксовано велику кількість підросту. Приурочений до скельних розсипів III-V категорій ямненського пісковика, на яких росте ще з часів плейстоцену, а тому в Карпатах є реліктом минулої геологічної епохи.

Це хвойний вид заввишки до 30 м та тривалістю життя більше 400 років. Деякі дерева в Альпах досягли тисячолітнього віку. Крона в молодому віці яйцевидна, в старшому – циліндрична. Кора тріщинувата коричнево-сірого кольору, відшаровується пластинками. Коренева система дуже потужна, поверхнева, іноді змішана. Пагони товсті з густим рижим опушенням. Бруньки конічні, не смолисті, хвоя темно-

зелена, густа, шорстка до 8-12 см завдовжки, зібрана в пучки по 5 хвоїнок. Опадає хвоя через 3-5 років. Шишки фіолетово-коричневі, яйцеподібні, прямостоячі, апофіз товстий, широкий, трикутний з пупком на верхівці. Насінини коричневі, овальні, без крила завдовжки до 12 мм. Вага 1000 насінин 200-300 г. Деревина тверда, смолиста із темно-рожевим ядром і приємним хвойним запахом.

Для Карпат є типотвірною породою, оскільки формує два типи лісу, де виступає голоною породою (АЗ-смСке – вологий смереково-кедровий бір та ВЗ-смСке – вологий смереково-кедровий суббір) та два, в якому виступає в ролі супутньої породи (ВЗ-скеСм – вологий кедрово-смерековий суббір та ВЗ-скеСг – вологий кедрово-гірськососновий суббір).

Причина зникання – масове вирубування в Карпатах в минулих століттях через досить високі механічні та фітонцидні якості деревини (з неї виготовлялися

меблі, в яких не розводилася міль), великий період насінношення, масове поїдання насіння птахами та білками, повільне відновлення та витіснення смерековими і ялицевими лісами, вирубування в теперішній час під ритуальні обряди – весілля.

З господарської точки зору є досить цінною породою, оскільки формує деревостани на таких територіях, де типові Карпатські деревні породи не в змозі його сформувати. Виконує ґрунтоутвірну, водорегулюючу, вітрорегулюючу та протиерозійну функції. Є цінною харчовою базою для багатьох місцевих та перелітних птахів.

Заходи охорони – охороняється в ПЗ “Горгани”, заказниках загальнодержавного значення. Забороняється їх вирубка по всій території Карпат. Всі виявлені місця зростання дерев цього виду необхідно взяти під охорону.

На цей час НПП “Гуцульщина” розробляє програму по збереженню та відновленню сосни кедрової європейської на території Косівщини.

Підбираються ділянки для науково-дослідних спостережень і моніторингу, та проектується плантаційні ділянки відтворення цього зникаючого виду.

Олег ПОГРІБНИЙ,
науковий співробітник
НПП “Гуцульщина”, к.с.-г.н.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК
“ГУЦУЛЬЩИНА”**

Вісник Національного природного
парку “Гуцульщина”

Редактор Василь Пророчук

**Засновник і видавець
НПП “Гуцульщина”.**

Свідоцтво про державну реєстрацію
ІФ №512 від 12.03.2004 р.
Наша адреса: Івано-Франківська обл.
78600 м. Косів, вул. Дружби, 84.
тел./факс: (03478) 2-37-09

Вісник засновано
27 вересня 2002 року

Видруковано в МП “Евріка”